

וקראת לשבת עונג

אלון מרן הפאכע באקדע וואסווא פלאנץ

גליון מס' 656

פרשת מסעי

ב' באב התשפ"ב

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לעינ' שאלו בן סלביה ע"ה | לעינ' שלמה יחיאל בן שבע ע"ה | לעינ' יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לעינ' שמעון בן חביבה ע"ה | לעינ' רחל בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

"זה כתוב ברמב"ן" (!)

סיפר הגר"ש עמאר שליט"א: "היה זה כאשר בצעירותי, שקדתי הרבה לברר בסוגיה של 'נ"ט בר נ"ט'. זו סוגיה שליבנתי אותה ימים ולילות, במשך שבועות ארוכים. אף היה לי תכתובת עם הגאון רבי שלום משאש זצ"ל בעניין, ונחלקנו בזה. וכאשר הבאתי את התשובות לפני מרן, הכריע כמוני - והסכים עימי.

"כעבור תקופה, לאחר שכבר רכשתי בקיאות מקיפה בעניין זה, יצאתי לדון ולברר את השלכות הסוגיה לעניין חמץ בפסח. טרחתי בדבר שבועות, עד שהצלחתי למצוא פתרון מבריק. אמרתי אותו לפני התלמידים והם ממש שמחו בזה.

"כשהגעתי בערב פסח למרן, כדרכי, ביקשתי את רשותו לומר לפניו את החידוש. הוא הסכים ואני אמרתי בקיצור, כשסיימתי, הוא, השיב בפשטות 'כן כן, כך כתב הרמב"ן', ומיד ציטט את הרמב"ן כקורא מתוך הספר.

אך אני, שכבר ראיתי את הרמב"ן עשרות פעמים, חשבתי שלא הסברתי את עצמי טוב, וביקשתי רשות לחזור שוב. וחזרתי ביתר אריכות.

ושוב אמר לי מרן: 'זה מה שכתוב ברמב"ן'. אומר את האמת, יצאתי מאוכזב על שלא הצלחתי להסביר את העומק.

"שבת' לביתי, ואז, באחד מימי החג, החלטתי לעיין שוב בדברי הרמב"ן. עד אז למדתי את דבריו לפחות 20 פעם, וחזרתי עוד 20 פעמים. ואכן, לאחר שהתייגתי, מצאתי שכל מה שאמרת היה כתוב שם. התביישתי מעצמי. כי הלימוד הראשוני של מרן, היה יותר מחודשים שלי.

"מי שיועד וזכה להבין אפס קצהו של מרן, יודע שאין אפשרות למלא את החלל כלל וכלל".

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק שלום"א

מה רוצים מהתקשורת?

לרבים יש טענות כנגד התקשורת, הכתובה והמשודרת. מאשימים אותה בהרס החינוך, בהרעלת החברה, בהידרדרות המוסר, במה לא? אך הבה נהיה הוגנים, ונודה על האמת: התקשורת נחוצה, ותפקידה חיובי וחיוני. היא ממלאת את החסר, ועובדה שרבים כל כך נזקקים לה. התקשורת, כשמה כן היא, תפקידה ליצור קשר בינינו לבין העולם. וקשר זה הרי נחוץ הוא. אנו רוצים לדעת מה קורה סביבנו, מעוניינים להתעדכן במה שנעשה ולעקוב אחר ההתרחשויות. על כך, מגיעה תודה לכלי התקשורת. הם מחזיקים אצבע על הדופק ומספרים לנו מה קורה בארץ ובעולם, בחברה ובכלכלה, במדיניות חוץ ופנים. אם כן, על מה יצא הקצף, מה הן הטענות? נתמקד בשתיים מהן. בראש ובראשונה, הראש שלנו איננו פח האשפה של העולם! המלחמה ביוגוסלביה, המירוץ לנשיאות ארצות הברית, האפרטהייד בדרום אפריקה - אלו הן ידיעות, המעדכנות אותנו בנעשה בעולמנו, ניהא.

אבל מטורף שהתבצר על גג בית במניווקי וטבח בעוברים ושבים, איזה ג'ק שביתר גופות בשיקגו, מסומם ששדד בניו יורק, ומושחתי החברה שעלו מתהומות הביבים וערכו מצעד בוויינגטון - למה לנו לדעת זאת!?

מדוע להלעיס אותנו ברקב החברה, בתהומות החטא והפשע, בסחי ובמיאוס? ובעצם, השאלה אינה למה לי לדעת זאת? אין זו סתם ידיעה מיותרת. אלו ידיעות מזיקות ומשחיתות. ראשית כל, הן מזהמות את המוח, והופכות אותו למיצבור של אשפה. שכן ידועה אימרתו של הבעל שם טוב זצ"ל: "במקום שהאדם חושב - שם הוא". ממילא הופכים הקוראים והצופים להיות שותפים סבילים לכל מה שהם קוראים, שומעים ורואים. לכל מעשי הרצח, ההתעללות, הזוועה והפשעים.

והסיבה השניה, החמורה לא פחות: הדיווח השוטף, המציף, הופך את הפשע והזוועה, החולי והסטיה, לנורמה! ואמצעי התקשורת עצמם מודעים לכך! לכן הפסיקו בשעתו לדווח על חציית הגבול לפטרה, אל "הסלע האדום", כי הדיווח עודד את בני הנוער לחקות זאת. ובמשך תקופה ארוכה קראו להתאבדות בשם "נסיבות טרגדיות", מאותה סיבה. אז הם מודעים לאפקט של הידיעות, הנותנות לגיטימציה והופכות את החריג לנורמה - איך הם ישנים בשקט בלילות?

לא בכדי, נמנעת העיתונות החרדית מלדווח על מקרי רצח והתאבדות, סטיה והתעללות! אבל גם באותן ידיעות שהן נחוצות ומועילות עושה התקשורת שימוש לרעה, וגם אליהן יש להתייחס בחשדנות ובביקורת.

למה הכוונה? לכלל זהירות בדרכים, הנאמר בפרשתינו: "עד אחד לא יענה בנפש למות" (במדבר לה, ל). וכוונת הפסוק לומר, "שהזוהר העד שלא לדבר בדינו של זה שהוא מעיד עליו (כלומר לא לחוות דעה). ואפילו הוא חכם או יודע, לא יאה העד דין ומורה. אלא יעיד במה שראה - וישתוק, והדיינים יעשו על פי עדותו כפי מה שיראה להם" (ספר המצוות לרמב"ם ל"ת רצא). כלומר: יש לשמור על הפרדת רשויות. העד - דיווח, ותו לא. את המסקנות - ישאיר לדיינים!

לענייננו, התקשורת תפקידה להביא דיווחים מן השטח, להעיד, למסור אינפורמציה. את המסקנות, את הניתוח, את פירוש המשמעויות - שישאירו לנו, לקהל הקוראים והמאזינים. וזהו חטאה הגדול של התקשורת. הם המדווחים, הם הפרשנים, הם הלועסים ומעכלים עבורנו את הידיעות, את משמעותן, את השלכותיהן, את ההתייחסות אליהן, בנסיון בוטה להטות את דעתנו לדעת הכתבים והשדרנים שאיש לא מינה לעצב את דעת הקהל!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

פת עכו"ם

מדי שנה בחודשי הקיץ הלוהטים היו באים המוני יהודים לנפוש בעיר בורסק שבמחוז סאטמאר, שהייתה משופעת במעיינות בריאות ואוויר צח שנשב מהרי הקרפטים הגבוהים.

רבה הראשי של רומניה הרב רוזן, שהיה זקוק לאיש קודש שיהיה אחראי ראשי על כל העניינים הרחוניים של בורסק, ידע כי רק הגר"נ הלפרט זצ"ל אב"ד סאטמאר ימלא את התפקיד המבוקש במלוא מובן המילה, וכך הוטל התפקיד על הרב.

בלילות היה מסתובב בכל רחבי בורסק להשליך קסמי עץ קטנים לתוך תנורי המאפיות כדי שלא להכשיל יהודים באכילת פת עכו"ם. באישון לילה היה מכתת רגליו בכל העיר כשרגליו כבדות אחרי יום עבודה מפרך בשמירה ובהשגחה מסביב לשעון.

בעלי המאפיות הגויים לא ראו בעין יפה את היהודי המבוגר 'התמהוני' הנכנס לתוך המאפייה הפרטית שלהם ונוהג בה כבשלו, כשהוא משליך חתיכת עץ קטנה לתוך התנור באשמורת הבוקר, והיו מתנגדים לכך, וכעסו עליו מאוד, בחושבם שהוא מכשף. פעמים רבות איימו עליו שיזמינו את המשטרה על פלישתו לתחומם ללא קבלת רשות. אך הרב, שרק כשרות המאכלים עמדה לנגד עיניו לא שת לבו לכלום והמשיך במלאכת הקודש בתמימות ובמסירות.

מעשייה נחמדה נשמרה מאחד הלילות בבורסק. כשהרב השליך קיסם לתוך התנור, נעצר ע"י שוטר מקומי שהודיע לו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שהוא עצור בידי המשטרה על מעשיו המוזרים ועל חדירתו ללא רשות לשטח פרטי באישון לילה. כעבור מספר דקות הבין השוטר כי העומד לפניו אינו עבריין מקומי אלא יהודי חשוב שאינו מבקש רעה, ולכן אמר לו שאם הוא יסביר לו את פשר מעשיו בצורה שגם הוא יבין, הוא משוחרר.

חך הרב בדעתו מספר רגעים, מה יאמר לשוטר. וכי מה יסביר לו שאסור ליהודים לאכול פת שנאפתה בתנור של גויים? הרי דבר זה יכול עוד יותר להחמיר את המצב. לבסוף נפל במוחו רעיון נפלא, ואלו היו דבריו המחכימים: בתורתנו הקדושה נכתב 'בזיעת אפיך תאכל לחם', משמעות ציווי זה שאסור ליהודי לאכול לחם אם הוא לא עמל עליו ביזע. זהו חוב גמור המוטל על כל יהודי, שהוא צריך לעמול בזיעת אפים על הלחם אותו הוא אוכל. והנה כשהיהודים קונים לחם במאפיות האלו בבורסק, הם מרגישים אי נעימות על כך שהם אוכלים לחם שהם לא עמלו עליו, כי מן הדין היה עליהם לבוא למאפייה ולטרוח באפיית הלחם. אך מכיוון שאין זה מן ההיגיון שמאות יהודים ימלאו את המאפיות ויעבדו על הלחם, לכן הם מינו אותי שליח עבורם שאשליך לתוך התנור קיסם עץ קטן, וכך נמצינו היהודים משתתפים באפיית הלחם ומקיימים את הציווי של 'בזיעת אפיך תאכל לחם'.

כששמע השוטר את הדברים שחרר אותם בלא תלוצצות בפניו על המעצר החפוזה, ולא זו בלבד אלא שמאותו יום והלאה אף דאגו לו לליווי צמוד מטעם המשטרה שיוכל להיכנס לכל המאפיות ללא כל בעיה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויסעו מקברות התאווה ויחנו בחצרות" (ג, יז).

כאשר נתבונן היטב במעשינו - אמר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" - נראה שבעוונותינו הרבים דפי הש"ס פרושים אצלנו על כותלי הבית... דפי המשניות על הכסאות היפים והשולחנות הנאים, וכן ספרי ההלכה פרושים על בגדינו היפים ובגדי כל אנשי ביתנו. למה הכוונה? - אמר ה"חפץ חיים" - אל תטעו לחשוב שאני ממשיל משלים... אוכיח לכם את דברי!

במדרש משלי פרק עשירי מובא שלעתיד לבוא כאשר האדם בא לפני בית דין של מעלה שואלים אותו על כל מעשיו. על הכל! האם למדת מקרא? משנה? גמרא? הלכות? ועוד ועוד.

והנה - המשיך ה"חפץ חיים" - אם שואלים אותנו על הכל מובן מאליו כי מתחילה ניתנה בו דעת מספיקה כדי שיוכל להשיג הכל!

וכאשר יתבונן האדם בעצמו ויבדוק את מעשיו בכל ימי חייו יראה בעצמו שכמעט אין בו מאומה מכל זה... לא מקרא ולא משנה לא גמרא ואף לא הלכות... ואף אם הוא יודע במקצת, ידיעתו מועטה מאוד... כאשר ירצה בעצמו להבין סיבת הדבר לאן הלכו כוחותיו וזמן ימי חייו, ימצא שהחליף את הכוחות שניתנו לו לשם לימוד הש"ס בכוחות להשיג דירה נאה של כמה חדרים... את המשניות החליף בכסאות ושולחנות... את ספרי ההלכה החליף בגדים...

בסלותנו החלפנו עולם עומד בעולם עובר!...

בעוונותינו הרבים - סיים ה"חפץ חיים" - אנו דומים במעשינו לפראים שבאפריקה שמחליפים כסף וזהב במיני צעצועים...

"ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה" (לה, ג).

מפסוק זה אנו למדים - כתב הספרי - אזהרה לחנפין. אין להחניף לשום אדם!

סיפר הגאון רבי אלחנן וסרמן שבעת שפרצה שריפה בעיר ראדין ונשרפו רבים מבתיה, כתב רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", מכתב הקורא לבוא לעזרת אחינו בני ישראל שנותרו בלא קורת גג. היה מי שיעץ אז ל"חפץ חיים" שכדאי להפנות מכתב בקשת עזרה גם לאחד משרי הממשלה.

ה"חפץ חיים" נעתר לכך וכתב מכתב לאותו שר, אלא שמכיון שבראש המכתב צריך היה לפתוח באיזה תואר של כבוד, הסתפק ה"חפץ חיים" באיזה תואר עליו לבחור כדי שלא יהיה בכך משום חיבה יתירה וחשש חנופה!

בספק זה - סיפר רבי אלחנן - הסתפק ה"חפץ חיים" במשך כמה ימים עד שבחר בתואר המדויק!

אמנם - סיים רבי אלחנן - בכך לא נחה דעתו של קדוש ישראל. גם לאחר שנשלח המכתב היה ה"חפץ חיים" דואג ומצטער מאוד שמא לא נזהר כראוי. אולי הוסיף בשגגה אות שניתן היה לכתוב בלעדיה!"

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

זכיה לדורות (א)

ישנן הזדמנויות של רגע בהן זוכים לדורי דורות, רגע של

התגברות, רגע של קידוש שם שמים, ואת פירות אותה התגברות אוכלים עד סוף כל הדורות.

מסופר שפעם הגיע לרבי מלובאוויטש ז"ע, בחור כהן של"ע ירד וירד מדרך הישר עד שחשב לנתק את הקשר היהודי ע"י נישואין לגויה, רח"ל.

אמר לו הרבי, הנה, אני דור שביעי לאדמו"רים ומנהיגים בישראל ולא זכיתי לקדושת כהונה ואתה ללא שום מאמץ מצדך זכית בקדושת כהונה, ואת כל זה אתה רוצה להפסיד!...

הכהן הגדול - החפץ חיים ז"ע, היה אומר תמיד, אתם יודעים למה זכיתי לכהונה? כי היה פעם מצב של חילול ד' בחטא העגל והסבים שלי לא נסחפו אחרי האווירה

ולחמו למען שמו יתברך, לכן זכיתי לקדושת כהונה על כל מתנותיה... נקודה למחשבה.

אין לנו מושג מה הן ההשלכות החיוביות של כל מעשה חיובי, של כל התגברות שאנו ההורים עושים מצדינו. אין לנו מושג עד כמה זה משפיע מיד ולדורות. מחשבה זו נותנת לנו המון כוח כשאנו עומדים בפני ניסיון, זה נותן מימד אחר לניסיון, קולטים שלא מדובר במשהו זמני, מבינים שהדברים משפיעים לדורות.

ראש ישיבת בעלזא הגאון רבי משה שובקס זצ"ל, היה רגיל לומר לתלמידיו שברגע של ניסיון על האדם לצייר נגד עיניו איך בניו, נכדיו וניניו עומדים ומתחננים: אבא!... סבא!... תתגבר, אל תיפול, כל העתיד שלנו תלוי בהתגברות שלך ברגע זה!...

ואם זכינו והתגברנו בסיעתא דשמיא, עלינו לזכור שאין זה בזכותנו, אלא בזכות מאות ואלפי אלפים תפילות ותחינות של סבים וסבתות, אבות ואימהות שהתפללו והתחננו לזרע ברך ד' בד' דבקים, ואין זה בכוחנו כלל.

חשיבה זו נותנת כוח, אדם היודע שכל פעולה אינה קשורה רק אליו, אלא יש לה השלכות מרחיקות לכת, מקבל מבט אחר לניסיון. המשך בגליון הבא אי"ה